Skatteutskottets betänkande

1981/82:32

om vissa åtgärder för att förstärka budgeten

Motionen

I motion 1981/82:1699 (yrkandena 1 och 5) av Erik Wärnberg m. fl. (s) hemställs

1. att riksdagen beslutar om sådan ändring i lagen (1968:430) om mervärdeskatt att skatten får den nivå som gällde före den 16 november 1981 i enlighet med vad som anförs i motionen.

5. att riksdagen hos regeringen begär förslag om en skatt på videoutrustning i enlighet med vad som anförs i motionen.

Frågornas tidigare behandling

Mervärdeskattens höjd

När riksdagen under hösten 1981 beslutade sänka skattesatsen för mervärdeskatten från 19 till 17,7 % var motiveringen främst att en sådan åtgärd utgjorde en viktig förutsättning för att pris- och kostnadsutvecklingen skulle kunna hållas i schack och de positiva effekterna av devalveringen tas till vara.

Den lägre skattesatsen gäller från och med den 16 november 1981.

Beskattning av videoutrustning

Förslag om skatt på videoutrustning har inte tidigare prövats av riksdagen.

Enligt uppgift avser regeringen att föreslå skatt på videogram i den proposition om skatt på kassettband som enligt propositionsförteckningen kommer att avlämnas den 10 mars 1982.

Såvitt bekant förekommer f. n. punktbeskattning av videoutrustning endast i Norge. Enligt en norsk lag av den 24 juni 1933 skall under 1981 avgift utgå med 17,5 % av grossistpriset exklusive mervärdeskatt för radio- och TV-apparater, apparater för upptagande eller återgivande av ljud eller bilder, förstärkare, högtalare, magnetsystem för högtalare och för byggsatser till sådana artiklar. Inkomsten beräknades under 1981 till 150 milj. nkr.

Utskottet

Socialdemokraterna i skatteutskottet framställer i motion 1699 sju olika yrkanden rörande beskattningen, vilka ingår i det alternativ till regeringens ekonomiska politik som partiet förordar. Flertalet av dessa yrkanden berör frågor som utskottet behandlar i annat sammanhang, men två av förslagen är avsedda att genomföras inom sådan tid att de måste avgöras utan dröjsmål, om motionärernas syften skall kunna tillgodoses. Det gäller yrkandet att höja mervärdeskatten från och med den 1 april 1982 till samma nivå som före sänkningen under hösten 1981 och att införa en särskild punktskatt på videoutrustning fr. o. m. den 1 juli 1982. Beträffande den sistnämnda frågan förutsätts att regeringen kan hinna utarbeta förslag som riksdagen skall anta under våren.

Som skäl för mervärdeskattehöjningen anför motionärerna bl. a. att skattehöjningar från fördelningspolitiska utgångspunkter är att föredra framför nedskurna transfereringar, vilket i allmänhet drabbar grupper som är beroende av transfereringarna för att hålla uppe sina disponibla inkomster.

Utskottet finner för sin del inte anledning att i detta sammanhang ta upp någon diskussion om fördelningspolitiska mål och medel utan nöjer sig med att konstatera att det från andra håll framförts erinringar mot verkningarna av mervärdeskatten från sådana utgångspunkter. I sammanhanget bör erinras om att den under hösten genomförda sänkningen förorsakade handeln inte obetydliga merkostnader och ett merarbete som i åtskilliga fall fick verkningar också efter årsskiftet. Att nu med kort varsel åter höja skatten utan direkt tvingande skäl skulle sannolikt såväl av handeln som av allmänheten uppfattas som ett utslag av en ryckig och illa planerad skattepolitik, som inte tar hänsyn till konsekvenserna för näringslivet.

Mot den angivna bakgrunden finner utskottet inte skäl tillstyrka bifall till yrkande 1 i motionen.

Motionärerna motiverar förslaget om en skatt på videoutrustning med att en sådan åtgärd skulle bidra till att fördela bördorna efter bärkraft och medföra en inkomstförstärkning under nästa budgetår med minst 150 milj. kr. Skatten föreslås utgå med 15 % av grossistpriset och gälla all videoutrustning.

Utskottet kan i och för sig godta resonemanget att en beskattning av umbärliga och lyxbetonade varor kan bidra till att de ekonomiska bördorna fördelas efter bärkraft. En förutsättning för att en fördelning verkligen kommer till stånd är dock att den konsumtion man vill beskatta belastas på lika villkor. Såvitt utskottet har sig bekant förekommer punktbeskattning av videoutrustning f. n. bara i Norge, men där ingår skatten i ett avgiftssystem som berör alla apparater för återgivning av bild eller ljud, alltså radio, TV, video, bandspelare, förstärkare, högtalare m. m. och som gällt från 1930-talets början. Den norska avgiften är delvis specialdestinerad till det

norska radiobolaget. Det måste uppenbarligen vara lättare för konsumenterna att godta en långvarig och bred punktbeskattning av denna typ än ett plötsligt inhopp på en mindre sektor av det slag motionärerna nu förespråkar.

Med det anförda har utskottet inte avsett att helt avvisa tanken på en punktskatt på videoutrustning eller andra beskattningsåtgärder med motsvarande verkningar utan endast velat framhålla vissa problem som bör övervägas i sådant sammanhang. Regeringen har aviserat ett förslag om skatt på kassetter och videogram. En beskattning av annan videoutrustning än den som avses i motionen kommer således att behandlas av riksdagen i vår. Utskottet anser därför att riksdagen också beträffande eventuella beskattningsåtgärder i övrigt på detta område bör avvakta regeringens ställningstagande.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till yrkande 5 i motionen.

Utskottet hemställer

1. *beträffande höjd mervärdeskatt*
   att riksdagen avslår motion 1981/82:1699 yrkande 1,
2. *beträffande punktbeskattning av videoutrustning*
   att riksdagen avslår motion 1981/82:1699 yrkande 5.

Stockholm den 16 februari 1982

På skatteutskottets vägnar
ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wärnberg (s), Stig Josefson (c), Valter Kristenson (s), Wilhelm Gustafsson (fp), Rune Carlstein (s), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Olle Westberg i Hofors (s), Tage Sundkvist (c), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s)*, Olle Grahn (fp), Egon Jacobsson (s) och Jens Eriksson (m)*.

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservation

av Erik Wärnberg, Valter Kristenson, Rune Carlstein, Olle Westberg i Hofors, Hagar Normark, Bo Forslund och Egon Jacobsson (samtliga s), som

dels anför följande:

I motion 1699 har socialdemokraterna lagt fram förslag om de två åtgärder för att förstärka budgeten som utskottet med hänsyn till de föreslagna ikraftträdandena tagit upp till behandling i detta betänkande. Förslagen, som

avser en återgång till den nivå för mervärdeskatten som gällde före den 16 november 1981 och införandet av en särskild punktskatt på videoutrustning, skall ses som delar av det program för den ekonomiska politiken som socialdemokraterna förordar och inte som isolerade yrkanden om skatteskärpningar. Åtgärderna i programmet syftar både till att förstärka budgeten och till en jämnare fördelning av de bördor som blivit en följd av den ekonomiska krisen. De medel som beräknas inflyta genom mervärdeskattehöjningen skall således bl. a. kunna användas för att bekosta i huvudsak oförändrade transfereringar till de grupper som genom regeringens besparingsåtgärder skulle få försämrade ekonomiska villkor. Utskottet har mot en mervärdeskattehöjning främst invänt att en sådan åtgärd inte bör sättas in kort tid efter den under hösten 1981 beslutade sänkningen med hänsyn till de kostnader och det merarbete för handelns del som skulle bli följden härav. Även om vi i och för sig finner det beklagligt att en mervärdeskattehöjning får vissa sådana verkningar anser vi dock att de ändamål vi vill tillgodose genom höjningen är av sådan vikt att de måste ges företräde framför handelns intressen.

Också förslaget om en punktskatt på videoutrustning skall ses som en förstärkning av budgeten med fördelningspolitiska effekter. En beskattning av umbärliga och lyxbetonade varor får i första hand bäras av de grupper som har råd med sådan konsumtion. Vid en bedömning av videoutrustningen från skattesynpunkt bör också hänsyn tas till åtskilliga av de övriga invändningar som framförts i den allmänna debatten mot denna marknad. Den omständigheten att det redan finns ett betydande antal videospelare inom landet kan enligt vår uppfattning inte åberopas mot en punktskatt utan talar i stället för att beskattningsåtgärderna bör sättas in utan dröjsmål.

dels anser att utskottet bort hemställa

1. *beträffande höjd mervärdeskatt*
   att riksdagen med bifall till motion 1981/82:1699 yrkande 1 antar följande

Förslag till
Lag om ändring i lagen (1968:430) om mervärdeskatt

Härigenom föreskrivs att 13 och 59 §§ lagen (1968:430) om mervärdeskatt skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Reservanternas förslag*
13 §	
Skatten utgår med *sjutton och sju tiondels* procent av beskattningsvärdet.	Skatten utgår med *nitton* procent av beskattningsvärdet.

Nuvarande lydelse	*Reservanternas förslag*
59 §	
Mervärdeskatt utgår med *sjutton och sju tiondels* procent av beskattningsvärdet. För monteringsfärdigt hus utgår dock skatten med *tio och sextiotvå hundradels* procent av beskattningsvärdet.	Mervärdeskatt utgår med *nitton* procent av beskattningsvärdet. För monteringsfärdigt hus utgår dock skatten med *elva och fyra tiondels* procent av beskattningsvärdet.
Beskattningsvärdet är – – – mervärdeskatten inbegripen.	
Vid bestämmande – – – sådan prestation.	

Denna lag träder i kraft den 1 april 1982.

2. *beträffande punktbeskattning av videoutrustning*
att riksdagen med bifall till motion 1981/82:1699 yrkande 2 hos regeringen begär förslag om en skatt på videoutrustning fr. o. m. den 1 juli 1982 i enlighet med vad som anförts i motionen.